

Stadens aktiviteter under det Europeiska handikappåret 2003

Rapport från Funktionshinderombudsmannen

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Rapporten om stadens aktiviteter under det Europeiska handikappåret 2003 godkänns.
2. Rapporten överlämnas till stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

För att stärka sitt engagemang och göra människor mer uppmärksamma på frågor som rör funktionshinder beslutade EU att utropa år 2003 till det Europeiska handikappåret. Syftet var att öka kunskapen och förståelsen och öka medvetenheten om rätten till skydd mot diskriminering samt främja lika möjligheter för kvinnor och män med funktionshinder. Till Handikappårets tema i Sverige valdes ”Mänskliga rättigheter” för att betona vikten av att alla frågor som rör människor med funktionshinder måste behandlas som aspekter av de mänskliga rättigheterna - på alla nivåer i samhället.

Det Europeiska Handikappårets aktiviteter i Stockholm fick projektnamnet ”En stad för alla” med stadens beslutsfattare som huvudmålgrupp för aktiviteterna. Kommunstyrelsen avsatte 2002-11-27 300 tkr för projektledning och aktiviteter som genomfördes i samarbete med handikapporganisationer. Anslaget skulle utgöra en grund för ytterligare medel från andra instanser. Funktionshinderombudsmannen utsågs till stadens kontaktperson i detta arbete och har i föreliggande rapport (*bilaga 1*) redogjort för de aktiviteter som ägt rum inom staden under handikappåret. Det centrala projektet ”En stad för alla” redovisas i separat rapport (*bilaga 2*).

Remisser

Rapporten om stadens aktiviteter under det Europeiska handikappåret 2003 har remitterats till kommunstyrelsens handikappråd.

Kommunstyrelsens handikappråd godkände rapporten.

Mina synpunkter

Det europeiska handikappåret var ett mycket positivt initiativ för att lyfta handikappfrågorna. I ett internationellt perspektiv ligger Stockholm långt fram i handikappfrågor, inte minst vad gäller lagstiftning och regelverk. Mycket av det arbete som återstår för att Stockholm ska nå sitt mål om att bli världens mest tillgängliga huvudstad till år 2010 handlar om bemötande och om att alla sektorer i samhället ska känna sitt ansvar. Jag tycker att det därför är mycket positivt med de budskap som presenterades i samband med projektet ”En stad för alla”, där affischkampanjer,

med projektet ”En stad för alla”, där affischkampanjer, utställningar och seminarier visade på hur samhället berikas om alla människor ses som resurser.

Genomgången av de aktiviteter som ordnats på stadens nämnder och förvaltningar visar på en stor bredd. Som funktionshinderombudsmannen påpekar i sin rapport är det svårt att mäta de konkreta effekterna av de aktiviteter som ordnats. Jag tycker ändå att det är glädjande att så många nämnder och förvaltningar tagit initiativ i samband med handikappåret. Det är viktigt att dessa initiativ leder vidare till fortsatta ansträngningar för att hitta aktiviteter som är i linje med handikappårets budskap. Erfarenheterna från de aktiviteter som ordnats måste också tillvaratas och även spridas till stadens övriga nämnder och bolag.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Rapporten om stadens aktiviteter under det Europeiska handikappåret 2003 godkänns.
2. Rapporten överlämnas till stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Stockholm den 27 maj 2004

MARGARETA OLOFSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

För att stärka sitt engagemang och göra människor mer uppmärksamma på frågor som rör funktionshinder beslutade EU att utropa år 2003 till det Europeiska handikappåret. Syftet var att öka kunskapen och förståelsen och öka medvetenheten om rätten till skydd mot diskriminering samt främja lika möjligheter för kvinnor och män med funktionshinder. Till Handikappårets tema i Sverige valdes "Mänskliga rättigheter" för att betona vikten av att alla frågor som rör människor med funktionshinder måste behandlas som aspekter av de mänskliga rättigheterna - på alla nivåer i samhället.

Det Europeiska Handikappårets aktiviteter i Stockholm fick projektnamnet "En stad för alla" med stadens beslutsfattare som huvudmålgrupp för aktiviteterna. Kommunstyrelsen avsatte 2002-11-27 300 tkr för projektledning och aktiviteter som genomfördes i samarbete med handikapporganisationer. Anslaget skulle utgöra en grund för ytterligare medel från andra instanser. Funktionshinderombudsmannen utsågs till stadens kontaktperson i detta arbete och har i föreliggande rapport (*bilaga 1*) redogjort för de aktiviteter som ägt rum inom staden under handikappåret. Det centrala projektet "En stad för alla" redovisas i separat rapport (*bilaga 2*).

REMISSER

Ärendet om stadens aktiviteter under det Europeiska handikappåret 2003 har för synpunkter remitterats till kommunstyrelsens handikappråd.

Kommunstyrelsens handikappråd beslutade den 31 mars 2004 att godkänna rapporten.

Funktionshinderombudsmannen
KOMMUNSTYRELSEN
RIITTA-LEENA KARLSSON

Stadens aktiviteter under det Europeiska handikappåret 2003 - Rapport till Kommunstyrelsen

Bakgrund

Europa

För att stärka sitt engagemang och göra människor mer uppmärksamma på frågor som rör funktionshinder beslutade Europeiska Unionen (EU) att utropa år 2003 till det Europeiska handikappåret. Syftet var att öka kunskapen och förståelsen och öka medvetenheten om rätten till skydd mot diskriminering samt främja lika möjligheter för kvinnor och män med funktionshinder. Handikappåret förväntades ge erfarenhetsbyte kring goda lösningar på alla nivåer i samhället och öka samarbetet mellan statliga organisationer, arbetsmarknadens parter, sociala myndigheter och människor med funktionshinder. Handikappåret var utformat så att personer med funktionshinder själva kunde vara med och bestämma hur handikappåret skulle utformas.

Sverige

Till Handikappårets tema i Sverige valdes "Mänskliga rättigheter" för att betona vikten av att alla frågor som rör människor med funktionshinder måste behandlas som aspekter av de mänskliga rättigheterna - på alla nivåer i samhället. Regeringen utsåg Statens institut för särskilt utbildningsstöd (SISUS) att samordna årets aktiviteter i Sverige. Sisus var ansvarig för programmet på riksnivå och ansvarade även för beviljandet av delar av de statliga projektmedlen till lokala projekt i Sverige. Samordningen skedde i nära samarbete med Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO) och Svenska Handikappidrottsförbundet.

Stockholm

I stadens budgettext för år 2003 påtalades att "Stockholms stad skall på olika sätt delta i olika aktiviteter som anordnas under året i samarbete med exempelvis Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO)". Kommunstyrelsen avsatte 300 tkr för projektledning och aktiviteter som genomfördes i samarbete med handikapporganisationer. Anslaget skulle utgöra en grund för ytterligare medel från andra instanser. FO utsågs till stadens kontaktperson i detta arbete och fick i uppgift att rapportera om aktiviteterna till Kommunstyrelsen. Muntlig rapport från projektets ledningsgrupp lämnades regelbundet till Kommunstyrelsens handikappråd. Det Europeiska Handikappårets aktiviteter fick projektnamnet "En stad för alla" med stadens beslutsfattare som huvudmålgrupp för aktiviteterna. Lokala aktiviteter på stadens olika förvaltningar förväntades komplettera de övergripande aktiviteterna i staden. FO och handikapporganisationerna i Stockholm bildade en ledningsgrupp för ett projekt som kallades för "En stad för alla". Projektledningen sökte och fick kompletterande projektmedel från både den Europeiska kommissionen och från svenska staten via SISUS och Allmänna arvsfonden. Projektbudget var totalt 750 tkr (225 tkr från SISUS och 225 tkr från Allmänna arvsfonden samt 300 tkr från staden). Projektledaren Malin Bernt anställdes på halvtid för tidsperioden 1 april 2003 - 31 januari 2004. Projektmedel har rekvirerats och redovisats av Kommun HSO i Stockholm.

Aktiviteter i Stockholms stad

Denna rapport innehåller redovisning av de aktiviteter som ordnades i staden under det Europeiska Handikappåret 2003 i anslutning till det "centrala" projektet "En stad för alla".

Stadens centrala projekt "En stad för alla" (Bilaga 2)

Två affischer med budskap kopplat till det Europeiska handikappåret 2003 publicerades på tunnelbanetågen i Stockholm under en vecka i september och på parkeringsautomaterna under en vecka i oktober.

Affisch nummer ett med tema- "Jag är en resurs - sluta begränsa mig".

Affisch nummer två med tema- "Vi ser möjligheter - trots alla hinder".

Två seminariedagar riktade till stadens ledande politiker och nyckelpersoner med föreläsningar, kulturella inslag, prova-på-aktiviteter och utställningar.

Fotoutställning: "På egna ben" på dansare med utvecklingsstörning

Konstutställning: "Open"

Fotoutställning: "Våga synas" med fotomodeller med rörelsehinder.

FO:s aktiviteter under det Europeiska handikappåret

Funktionshinderombudsmannen anlätades till 43 seminarier/möten/informationstillfällen som berörde temat Europeiska handikappåret. Utöver aktiviteterna i stadens regi och i samarbete med olika organisationer anlätades FO i anslutning till Handikappårets aktiviteter även av Sveriges Radio och av Madrid stad.

www.stockholm.se

Stadens hemsida påannonserade Det Europeiska handikappåret under hela år 2003, hemsidan innehöll information om handikappårets syfte och på hemsidan fanns hänvisning till andra viktiga källor i ärendet.

Hemsidan gav även en möjlighet till påannonsering av planerade aktiviteter i en särskild kalender. Kalendern användes i mycket ringa omfattning. Liknande kalenderupplägg fanns även på riksnivå på SISUS hemsida.

Här nedan ges exempel på ett antal lokala aktiviteter som ordnades på stadens förvaltningar i samarbete med berörda handikappråd:

Enskede-Årsta

Utställning om handikappåret på biblioteken i Årsta och Enskededalen. Information om handikappåret, fotoutställning och produktion från egna verksamheter. Julmarknad med tema Handikappåret på Årsta torg med försäljning av produkter från arbetsverksamheter, demonstration av ledarhundens arbete, uppträdanden av dansgruppen På egna ben, med dansare med utvecklingsstörning och musikgruppen Synliga, artister med synskada

Farsta

Ett utåtriktat arrangemang på Farsta Torg, Information om handikappåret i tre månadsannonser i Mitt i Söderort, Insiktsutbildning för anställda och nämndens ledamöter.

Öppet hus med tema om funktionshinder på Hökarängens dagliga verksamhet samt på Hökarängens Skola.

Gatn- och fastighetskontoret

Seminariedag: "Går det att förena kulturhistoriska miljöer med god tillgänglighet och användbarhet för alla".

Insiktsutbildning för politiker och tjänstemän. Deltagarna fick prova på att ta sig fram som rörelsehindrad med rullstol och känna sig fram som synskadad med vit käpp på parkvägar, gator och i entréer.

Hägersten

Öppet nämndmöte med tema Europeiska handikappåret.

Hässelby-Vällingby

Seminariedag för nämnden och för förvaltningens ledare och för handikapprådet.

Idrottsförvaltningen

Seminariedag: ”Tillgänglighet till idrott och fysisk aktivitet för funktionshindrade”.

Kulturförvaltningen

Utställning "Me, blue and you" i Kulturhuset. Utställningen innehöll verk gjorda av ungdomar med funktionshinder från olika EU- och kandidatländer. Utställningen var en vandringsutställning som omfattade 47 verk utvalda av en internationell jury bland 300 konstnärer. Seminarieserie "Hur bemöter vi funktionshindrade" till förvaltningens egen personal samt även till företrädare för teatergrupperna i Stockholm.

Kyrkogårdsförvaltningen

Seminariedag för politiker, chefer och handikapprådet samt en utställning om kyrkogårdsförvaltningens tillgänglighetsarbete på Skogskyrkogårdens Tallumpavijong.

Rinkeby

Utställning på Medborgarkontoret: Hjälpmedel gör vardagen lättare för personer med funktionshinder.

Spånga-Tensta

Temadag om funktionshinder i november med föreläsning, uppträdanden, basketmatch och informationsbord av handikapporganisationer och föreningar

Stadsmuséet

Stadsmuséets hissinvigningsceremoni för att manifestera ett tillgängligt museum.

Socialtjänstförvaltningen

Fortbildningsseminarier: "Perspektivmöten" för vårdare, biståndshanläggare, chefer tillsammans med brukarrepresentanter.

Seminariedagar: "Döva utvecklingsstörda personers rätt till ett tillgängligt samhälle" (inkl videodokumentation), "Elöverkänslighet och de elöverkänsligas situation" (inkl videodokumentation)

Utbildningsförvaltningen

Seminariedag riktad till politiker, beslutsfattare och handikappråd : "Seminarium om elever med funktionshinder i Stockholms skolor".

Älvsjö

Öppet nämndmöte med tema Europeiska Handikappåret, "Hörselns dag" i medborgarkontoret i Älvsjö, Skärmutsällning i Medborgarkontorets lokaler, Kulturinslag av personer med funktionshinder i Medborgarkontoret.

Övriga aktiviteter

Andra myndigheter, handikapporganisationer, studieförbund, företag mm har ordnat arrangemang med temat Europeiska Handikappåret. På dessa aktiviteter har förekommit både medverkan och besök av stadens anställda.

Effekter av det Europeiska handikappåret 2003

Europa

Europeiska handikappåret har påvisat att personer med funktionshinder inom EU har många gemensamma problem och framför allt att dessa frågor berör hela samhället. Detta gäller i

synnerhet stigmatisering och social utslagning, behovet av ökat eget inflytande, rörlighet och tillgänglighet, förhöjt livskvalitet och lämplig vård. Situationen för barn och ungdomar med funktionshinder har uppmärksammats, likaså diskrimineringen av kvinnor med funktionshinder. Handikappåret anses ha gett ny politisk kraft åt den fortsatta integrationen av människor med funktionshinder. Medlemsstaterna har rapporterat att det har tagits nya politiska initiativ som nu håller på att genomföras. Flera av EU:s medlemsstater har stiftat nya lagar, ändrat befintliga lagar, infört nya metoder och åtgärder för positiv särbehandling och ett delvis nytt synsätt på människor med funktionshinder har rapporterats som följer av det Europeiska handikappåret.

Under handikappåret antogs bland annat en europeisk förklaring om Media och Funktionshinder i linje med ambitioner att förbättra sättet hur bilden av personer med funktionshinder förmedlas i media. EU-kommissionen har inrättat en grupp bestående av oberoende experter om tillgänglighet till de byggda miljöer och EU-direktiv om inrättats angående allmän ram för likabehandling i arbetslivet.

EU-kommissionens tre operativa mål för handikappolitiken

EU-kommissionen har fastställt följande handikappolitiska mål:

- ? lika behandling i arbetslivet och framtida strategier för att bekämpa diskriminering
- ? integrera handikappolitiken i all relevant EU-politik och befintliga processer
- ? förbättra tillgängligheten för alla

EU:s handlingsplan på handikappområdet

För att uppnå ovannämnda operativa mål kommer kommissionen att utarbeta en flerårig rullande handlingsplan. Handlingsplanen grundar sig i första hand på integrering av handikapperspektivet inom olika politikområden i EU och ska fortlöpa fram till 2010.

Handlingsplanens första etappen 2004-2005 handlar om åtgärder för att förbättra funktionshindrades tillgång till sysselsättning och deras möjlighet att behålla ett arbete.

EU:s rapport om situationen för människor med funktionshinder

Handlingsplanens olika etapper ska utformas och bekräftas i en tvåårsrapport. Kommissionen sammanställer detta dokument var annat år.

Sverige

Utvärdering av Handikappårets effekter i Sverige kommer att rapporteras av den statliga myndigheten SISUS (Statens institut för särskilt utbildningsstöd) som har samordnat handikappårets aktiviteter på riksnivå.

Stockholm

Handikappårets effekter i staden är svåra att mäta. Aktiviteterna förväntas ha uppmärksammat den moderna handikappolitikens innehåll och att människor med funktionshinder vill bli betraktade som likvärdiga kommunmedborgare med alla andra med lika rättigheter och skyldigheter. Årets aktiviteter har särskilt uppmärksammat tillgänglighets- och bemötandefrågorna. Flera nämnder och styrelser fortsätter att initiera aktiviteter som är i linje med Det Europeiska handikappårets budskap.

Ledningsgruppen för Det Europeiska handikappårets projekt – ”En stad för alla” har beslutat att fortsätta med ett lokalt samarbetsforum i aktuella handikappolitiska frågor.

I samarbetet ingår Kommun HSO-Stockholm (Handikappföreningarnas Samarbetsorgan), Synskadades Riksförbund Stockholms stad (SRF), Stockholms Dövas Förening (SDF) och De handikappades Riksförbund – Stockholmsavdelningen (DHR) och stadens funktionshinderombudsman.